

Nederland (1848-1914)

- 1p 1 Welke uitspraak over de nieuwe Grondwet van 1848 is juist?
De nieuwe Grondwet van 1848
A bepaalde dat alle mannen kiesrecht kregen.
B gaf het parlement meer macht.
C maakte een einde aan de onschendbaarheid van de koning.
D maakte van Nederland een republiek.

Gebruik bron 1.

- 1p 2 De uitspraak van het Tweede Kamerlid is opmerkelijk, omdat die niet past bij de liberale opvatting over de rol van de overheid.
→ Geef aan wat de liberale opvatting over de rol van de overheid was.

- 2p 3 Hieronder staan twee redenen waarom Nederland in de tweede helft van de negentiende eeuw de opdracht gaf om spoorlijnen in Indonesië aan te leggen:

- 1 Er werden spoorlijnen aangelegd om steenkool van kolenmijnen te vervoeren naar havens voor verder transport over zee.
- 2 Er werden spoorlijnen aangelegd om soldaten sneller te verplaatsen.

Beide redenen passen bij verschillende doelen van het modern imperialisme.

→ Geef per reden aan welk doel van het modern imperialisme daarbij past.

Doe het zo:

Bij reden 1 past ... (noem een doel).

Bij reden 2 past ... (noem een ander doel).

2p 4 Lange tijd hief de Nederlandse regering belasting op kranten. Veel mensen waren tegen deze belasting. In 1852 schreef een groep uitgevers een brief aan de Tweede Kamer met het verzoek een wetsvoorstel te maken om de belasting af te schaffen. Toch bleef de belasting bestaan. Daarom richtte in 1867 een groep Rotterdammers een organisatie op die streed voor afschaffing van deze belasting.

→ Noem eerst het recht waarvan de krantenuitgevers wilden dat de Tweede Kamer gebruik zou maken.

→ Noem daarna het klassieke grondrecht waarvan de Rotterdammers in 1867 gebruikmaakten door het oprichten van deze organisatie.

Doe het zo:

recht Tweede Kamer: ...

klassiek grondrecht: ...

1p 5 In de negentiende eeuw kwam de politieke stroming van het socialisme op. In die tijd vond ook de industrialisatie plaats.

→ Was de opkomst van het socialisme een **oorzaak** of een **gevolg** van de industrialisatie? Geef een argument voor je keuze.

Doe het zo:

De opkomst van het socialisme was een ... (kies uit: oorzaak / gevolg) van de industrialisatie, want de socialisten ... (geef een argument).

bron 1

Een uitspraak van een liberaal Tweede Kamerlid (1854):

Het is een belangrijke taak van de Tweede Kamer om ervoor te zorgen dat rijkdom eerlijk verdeeld wordt. De overheid moet zorgen voor al die mensen die niet in staat zijn om in hun eigen levensonderhoud te voorzien.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift.